

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ : การกำหนดราคาขายปลีก : ข้อจำกัดการแข่งขันตาม
กฎหมายป้องกันการผูกขาด

โดย : นางนภาพร แดดภู

ชื่อปริญญา : นิติศาสตรมหาบัณฑิต

ปีที่เสนอ 2539

งานวิทยานิพนธ์ ฉบับนี้มีความมุ่งหมายที่จะศึกษา วิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับมาตรการทางกฎหมายป้องกันการผูกขาด ต่อการแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจอันเกิดจากพฤติกรรมของผู้ประกอบการธุรกิจเอกชนที่เป็นผู้ผลิตหรือผู้จัดจำหน่ายกำหนดราคาขายปลีก ไปยังผู้ค้าส่ง ผู้ค้าปลีกหรือร้านค้าย่อย อันเป็นสายการจำหน่ายของตนโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดราคาขายปลีกหรือ ทำการรักษาระดับราคาขาย ให้เป็นไปตามที่ผู้ผลิตหรือผู้จัดจำหน่ายกำหนดไว้ ทั้งยังเป็นการผูกขาดในขั้นตอนการจำหน่ายและเป็นการจำกัดการแข่งขัน ซึ่งในทางทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์แล้ว ผู้บริโภคจะได้รับประโยชน์สูงสุด เมื่อตลาดมีการแข่งขันอย่างสมบูรณ์ แต่จากการศึกษาพบว่า เมื่อผู้ประกอบการกระทำการกำหนดราคาขายปลีก จะมีผลให้การแข่งขันในขั้นตอนการจัดจำหน่ายยุติลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการแข่งขันในด้านราคา เพราะราคาขายทุกขั้นตอนได้ถูกกำหนดไว้ล่วงหน้าแล้ว จากผู้ผลิตหรือผู้จัดจำหน่าย ดังนั้นเมื่อตลาดไม่มีการแข่งขันอย่างแท้จริงแล้วผู้บริโภคย่อมถูกเอาเปรียบเพราะต้องซื้อสินค้าในราคาที่ผู้ขายกำหนดโดยไม่มีทางเลือก

สำหรับ พ.ร.บ. กำหนดราคาสินค้าและป้องกันการผูกขาด พ.ศ. 2522 อันเป็นกฎหมายป้องกันการผูกขาดที่ใช้อยู่ในปัจจุบันนี้ได้ใช้มาเป็นเวลา 18 ปีแล้ว แต่โดยข้อเท็จจริงที่ผ่านมามีส่วนใหญ่มักจะเป็นการบังคับใช้ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดราคาสินค้าเท่านั้น โดยแทบจะไม่เคยใช้มาตรการทางกฎหมายในส่วนป้องกันการผูกขาดเลย ดังจะเห็นได้จากคณะกรรมการกลางกำหนดราคาสินค้าและป้องกันการผูกขาด เคยประกาศกำหนดให้ธุรกิจน้ำแข็ง เป็นธุรกิจควบคุมเพียง

ครั้งเดียวเท่านั้น เนื่องจากธุรกิจน้ำแข็งมีการรวมตัวกันกำหนดทั้งปริมาณการผลิต และราคาขาย แต่ปรากฏว่าหลังจากที่ประกาศเป็นธุรกิจควบคุมแล้ว มาตรการในการบังคับใช้ในการแก้ไขปัญหของธุรกิจน้ำแข็งดังกล่าว กลับนำมาตรการทางกฎหมายในส่วนของการกำหนดราคาสินค้ามาใช้เป็นส่วนใหญ่มิได้นำบทบัญญัติ และบทลงโทษในส่วนของการป้องกันการผูกขาดมาใช้แต่อย่างใดทั้ง ๆ ที่บทบัญญัติในส่วนของการป้องกันการผูกขาดมิได้มีข้อบกพร่องวันไว้แต่อย่างใด

จากการที่ไม่เคยมีการบังคับใช้ในส่วนของมาตรการทางกฎหมายในส่วนป้องกันการผูกขาดเลยนั้นแสดงให้เห็นว่าบทบัญญัติของกฎหมาย ในส่วนป้องกันการผูกขาดตาม พ.ร.บ. กำหนดราคาสินค้าและป้องกันการผูกขาด พ.ศ. 2522 ไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ เนื่องจากมีปัญหาและอุปสรรคมากมายต่อการบังคับใช้ตลอดจนมาตรการทางกฎหมายดังกล่าวไม่เหมาะสม และไม่สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป ดังนั้นมาตรการทางกฎหมายจึงไม่อาจจะนำมาใช้อย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้นจึงเห็นควรศึกษาเพื่อหามาตรการทางกฎหมาย ตลอดจนองค์การการบังคับให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติกำหนดราคาสินค้า และป้องกันการผูกขาด พ.ศ. 2522 เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้เกิดผลในทางปฏิบัติ โดยเฉพาะในส่วนของการป้องกันการผูกขาดให้เป็นที่ยอมรับ และสามารถบังคับใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ตลาดเกิดการแข่งขัน ก่อให้เกิดความเป็นธรรมทางการค้าและเป็นการคุ้มครองผู้บริโภคได้อย่างจริงจัง